

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Медичний факультет

Кафедра загальної практики – сімейної медицини

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Кафедра є провідною з наскрізного навчання за фахом «Загальна практика-сімейна медицина» відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 20 червня 2000 року № 989 «Про комплексні заходи щодо впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я» в системі додипломної та післядипломної освіти згідно з навчальним планом МОЗ України щодо підготовки студентів медичних вузів (наказ МОЗ України № 414 від 23.07.2007 р.)

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ

Існуюча в теперішній час кафедра загальної практики-сімейної медицини медичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна створена на базі кафедри цивільної оборони та підготовки медичних сестер, яка була організована у 1961 році. У 1961-1975 роках кафедру очолював Герой Радянського Союзу генерал-майор Зайцев В. І.

З грудня 1975 р. протягом наступних 27 років завідувачем кафедри був полковник медичної служби, кандидат медичних наук, професор, хірург вищої категорії Іван Петрович Булаєнко (1920-2002 рр.). До 1992 р. навчання медичних сестер проводилося протягом трьох, а з 1993 р. – двох років. Наприкінці курсу студенти після державних іспитів отримували посвідчення медичної сестри. З 1995 р. по 2001 р. на кафедрі викладали предмет «Безпека життєдіяльності».

З 2002 р. по 2009 р. кафедрою завідував професор, член-кореспондент Міжнародної академії комп'ютерних наук і систем, декан (з 2007 р.) медичного факультету Віктор Миколайович Савченко.

Відповідно до наказу № 3501-1/123 від 05.11.2003 р. кафедра була перейменована в кафедру цивільної оборони, медицини катастроф і основ медичних знань.

З 2009 р. по теперішній час завідувачем кафедри є доктор медичних наук, професор Ніколенко Євгеній Якович.

Згідно Концепції розвитку охорони здоров'я населення України (затверджена Наказом Президента України від 7 січня 2000 року № 1313/2000), в якому пріоритетною є медична допомога населенню на засадах сімейної медицини, відповідно до рішення Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 29 грудня 2009 р. кафедра реорганізована у

кафедру загальної практики – сімейної медицини з підпорядкуванням кафедри викладання основ медичних знань (наказ №3501-1/004 від 11.01.2010 р.).

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАФЕДРИ

Матеріально-технічне забезпечення діяльності кафедри знаходиться на високому рівні і повністю відповідає міжнародним стандартам. Лекційні заняття проводяться в 5 (3 – кафедральні: № 663, № 664, № 678 і 2 – загальнофакультетські – № 581, № 584) лекційних аудиторіях, обладнаних мультимедійними системами і комп'ютерами, підключеними до внутрішньої мережі університету і мережі інтернет.

Для проведення практичних, лабораторних і семінарських занять у розпорядженні кафедри є 3 учбових аудиторії (№ 666, № 676, № 674), які обладнані мультимедійними системами, персональними комп'ютерами з доступом до внутрішньої мережі університету і мережі інтернет, відео- і телевізійною технікою, необхідними макетами, муляжами і демонстраційними матеріалами. Проведення учбових занять з дисциплін кафедри супроводжується використанням у навчальному процесі плакатів і макетів для більшої наочності.

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРОЮ

Керує кафедрою загальної практики-сімейної медицини доктор медичних наук, професор, академік Української екологічної академії наук **Ніколенко Євгеній Якович**, який є відомим в Україні і за її межами фахівцем в області загальної практики-сімейної медицини і професійних хвороб.

Закінчив у 1976 році з відзнакою Харківський медичний інститут за фахом «Лікувальна справа». У 1972-1973 рр. працював медичним братом у реанімаційному відділенні клінічної лікарні № 2 м. Харкова, у 1976-1977 рр. – лікарем-інтерном клінічної лікарні № 27 м. Харкова, у 1977 році – дільничним лікарем в Кегичівській ЦРБ Харківської області. У 1977-1979 рр. проходив військову службу в рядах Радянської армії військовим лікарем-терапевтом (м. Магадан Чукотський АО). У 1980 році, з моменту створення академіком Л. Т. Малою Республіканського кардіологічного диспансеру, який був реорганізований в Інститут терапії НАМН України, працював завідуючим відділом функціональної діагностики (1980-1983 рр.), старшим науковим співробітником (1983-1988 рр.), завідувачем лабораторією (1989-1991 рр.), заступником директора по науковій роботі (1991-2000 рр.).

З 2003 по 2009 рр. працював директором Харківського НДІ гігієни праці і профзахворювань, а з 2004 р. – завідувачем кафедрою гігієни і профпатології ХМАПО. З 2009 року по теперішній час є завідувачем кафедри загальної

практики-сімейної медицини медичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. У 1986 році захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата медичних наук за темою: «Значення динаміки електрокардіотопограми в оцінці течії і прогнозу гострого інфаркту міокарду». У 1983 році Ніколенко Є. Я. було привласнене звання старшого наукового співробітника. У 1996 році захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора медичних наук за темою: «Клініко-метаболичні аспекти реалізації факторів ризику ішемічної хвороби серця». У 2002 році привласнено звання професора по кафедрі загальної практики-сімейної медицини ХМАПО.

У 1979 році був нагороджений медаллю, у 1999 році був нагороджений Почесною грамотою Президії НАМН України, в 2008 році – Почесною грамотою МЗ України, в 2015 році – Почесною грамотою АПН України.

Ніколенко Євгеній Якович веде активну педагогічну діяльність, передаючи свій багатий досвід і знання студентам медичного факультету. Ніколенко Є. Я. читає лекції і проводить практичні заняття з професійних захворювань, спортивної медицини і фізичної реабілітації, безпеці життєдіяльності. На клінічній базі кафедри (Харківська міська поліклініка № 26) Ніколенко Є. Я. проводить клінічні розбори пацієнтів терапевтичного профілю спільно зі співробітниками кафедри і студентами.

Ніколенко Є. Я. є автором 1 підручника з грифом МЗ і МОН України, монографій і навчальних посібників – 23, навчально-методичних посібників і методичних рекомендацій – 15, статей у вітчизняних спеціалізованих виданнях – 315. Під керівництвом Ніколенка Є. Я. організовано і проведено 30 науково-практичних конференцій, у тому числі 3 – міжнародних. Ніколенко Є. Я. є автором 25 патентів і авторських свідоцтв.

Під керівництвом Ніколенка Є. Я. підготовлено 6 кандидатських і 1 докторська дисертація, а зараз заплановані і виконуються 3 кандидатських і 1 докторська дисертація.

Сферою наукових і професійних інтересів Ніколенка Є. Я. на даному етапі є вивчення коморбідності перебігу захворювань органів дихання професійного генезу, гастроентерологічної патології і захворювань серця на тлі дисплазії сполучної тканини.

Як член Координаційної ради МЗ України і робочої групи МОЗ України з питань сімейної медицини Ніколенко Є. Я. є одним з укладачів «Державних соціальних нормативів надання медичної допомоги за спеціальністю «Загальна

практика-сімейна медицина». Ніколенко Є. Я. був членом робочої групи МОЗ України по розробці «Порядку проведення первинних та періодичних медичних оглядів, психофізіологічний відбір включно, працівників певних категорій» (Наказ МОЗ від 21.05.2007р. № 246).

Ніколенко Є. Я. є членом редколегії таких медичних журналів, як «Український терапевтичний журнал», «Український гігієнічний журнал», «Сучасна гастроентерологія і гематологія».

КАДРОВИЙ СКЛАД КАФЕДРИ

Кадровий склад кафедри включає 3 докторів медичних наук, професорів; 11 кандидатів медичних наук, доцентів; 4 асистентів без наукового ступеня, 1 аспіранта і 3 старших лаборанта кафедри. Кількість штатних співробітників складає 72%, а зовнішніх сумісників – 28%. Висока якість освіти забезпечується багатолітнім досвідом і потужним потенціалом педагогічного персоналу кафедри. В середньому по кафедрі стаж педагогічної діяльності співробітників у вищих навчальних закладах складає 11,3 років.

З метою підтримки високого науково-педагогічного рівня колективу кафедри співробітники щорічно проходять курси підвищення кваліфікації, спеціалізації, передатестаційні цикли, тематичні удосконалення та ін., у тому числі курси педагогічної майстерності і курси по впровадженню в учбовий процес інноваційних інтернет-технологій і дистанційних форм навчання.

Викладачі кафедри мають лікарські спеціалізації за фахом «Загальна практика-сімейна медицина» (5), «Терапія» (2), «Професійні хвороби» (2),

«Кардіологія» (1), «Фармакологія» (2), «Дитяча нефрологія» (1), «Дитяча психоневрологія» (1), «Гігієна харчування» (1).

Співробітники кафедри регулярно проходять цикли тематичного удосконалення і підвищення кваліфікації: «Актуальні питання ревматології», «Сучасні підходи до фармако- і фітотерапії основних неінфекційних і інфекційних захворювань».

З урахуванням того, що на кафедрі викладаються такі дисципліни як «Цивільний захист», «Охорона праці», «Безпека життєдіяльності» викладачі кафедри підвищили свою кваліфікацію в семінарі для викладачів-фахівців «Сучасні зміни у викладанні дисципліни – «Цивільний захист» (5), по курсу «Охорона праці» (8).

З метою поліпшення якості навчального процесу викладачі регулярно підвищують педагогічну майстерність на циклах підвищення кваліфікації: «Сучасні технології навчання» (5), «Основи теорії і методики післядипломної освіти» (10), «Основи психолого-педагогічної підготовки викладачів» (3),

«Основи педагогічної майстерності» (3), «Підвищення кваліфікації в області психології та педагогіки вищої школи» (1).

НАВЧАЛЬНА РОБОТА КАФЕДРИ

Навчальна робота кафедри є пріоритетним напрямком її діяльності. На кафедрі проводиться навчання студентів з 13 дисциплін на українській і англійській мовах і 1 дисципліні – українською мовою. Загальний об'єм навчальної роботи складає 23249 академічних годин, з яких 458 виділено на лекційні курси, а 22791 – на практичні, лабораторні і семінарські заняття.

Навчання студентів на кафедрі проводиться відповідно до рекомендацій типових програм дисциплін, які затверджені МОЗ і МОН України, і вдосконалених

в рамках регламентованих норм кафедральними колективами. Викладання всіх дисциплін кафедри проводиться відповідно до рекомендацій і регламенту Болонського процесу.

Навчальний процес на кафедрі проводиться із застосуванням сучасної мультимедійної і комп'ютерної техніки, достатньої кількості наочних матеріалів з активним залученням студентів до клінічної і наукової роботи кафедри, а також із застосуванням інноваційних підходів до проведення освітнього процесу. В процесі навчальної діяльності на кафедрі студенти мають можливість ознайомитися з роботою сучасного лікувально-діагностичного устаткування, яке є у розпорядженні кафедри: ЕКГ з дослідженням варіабельності серцевого ритму – кардіоінтервалометрії, цифровий рентген-апарат для виконання знімків високої якості, цифровий флюорограф, 3 апарати для сучасної ультразвукової діагностики.

Практичні заняття проводяться в умовах, максимально наближених до реальних. Студенти спільно з викладачами кафедри беруть участь у клінічному обстеженні пацієнтів, виборі і проведенні лікувальних і діагностичних заходів в конкретних клінічних випадках, беруть участь в клінічних розборах, обходах, симпозіумах, консилиумах і так далі, отримуючи вже на етапі вчення безцінний клінічний і практичний досвід.

В ході учбової діяльності викладачами дисциплін кафедри відбираються і готуються кращі студенти для участі у Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах, конференціях, з'їздах і так далі по конкретній дисципліні, в ході яких студенти медичного факультету щорік займають призові місця і заохочуються грамотами, подяками, сертифікатами, відзнаками тощо.

Співробітники кафедри щорічно беруть активну участь в професійній орієнтації майбутніх студентів, беручи участь у всіх етапах МАН Дзержинського району м. Харкова (секція – «Медицина»), за свою діяльність неодноразово були нагороджені подячними листами на ім'я декана факультету професора В. М. Савченка.

ДИСЦИПЛІНИ КАФЕДРИ

На кафедрі загальної практики-сімейної медицини проводиться навчання студентів на українській і англійській мовах за 12 дисциплінами і 1 дисципліні – українською мовою, серед яких:

⇒ **Організаційні основи сімейної медицини** для студентів 6 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – к. м. н., доц. О. В. Сокруто; викладачі дисципліни

(українська і англійська мова навчання): к. м. н., доц. О. В. Сокруто, ас. М. В. Мартиненко.

- ⇒ **Долікарняна допомога при надзвичайних ситуаціях** для студентів 2 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – к. м. н., доц. К. В. Вовк; викладачі дисципліни (українська і англійська мова навчання): к. м. н., доц. К. В. Вовк, ас., к. м. н. Н. С. Тріфонова.
- ⇒ **Безпека життєдіяльності, основи охорони праці** для студентів 2 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – д. м. н., професор Є. Я. Ніколенко; викладачі дисципліни (українська і англійська мова навчання): д. м. н., проф. Є. Я. Ніколенко, к. м. н., доц. О. В. В'язовська, ас. Н. О. Пилипенко.
- ⇒ **Фармакологія** для студентів 3 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – к. м. н., доц. Г. С. Кратенко; викладачі дисципліни (українська мова навчання) к. м. н., доц. Н. К. Александрова, викладачі дисципліни (англійська мова навчання): к. м. н., доц. Г. С. Кратенко, проф. Н. І. Горбенко, доц. Р. Г. Редькін, ас. Є. О. Танцюра.
- ⇒ **Основи біоетики і біобезпеки** для студентів 3 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – к. м. н., доц. О. О. Власенко; викладачі дисципліни (українська мова навчання): к. м. н., доц. О. О. Власенко, викладачі дисципліни (англійська мова навчання): доц., к. м. н. Л. І. Коваленко.
- ⇒ **Фізична реабілітація, спортивна медицина** для студентів 4 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – д. м. н., професор Є. Я. Ніколенко; викладачі дисципліни (українська мова навчання): д. м. н., проф. Є. Я. Ніколенко, к. м. н., доц. О. О. Власенко; викладачі дисципліни (англійська мова навчання): к. м. н., доц. О. В. Сокруто, доц., к. м. н. Л. І. Коваленко, ас., к. м. н. Н. С. Тріфонова, ас. М. В. Мартиненко.
- ⇒ **Цивільний захист** для студентів 4 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – к. м. н., доц. О. О. Шевченко; викладачі дисципліни (українська мова навчання): к. м. н., доц. О. О. Шевченко; викладачі дисципліни (англійська мова навчання): ас. Н. О. Пилипенко.
- ⇒ **Професійні захворювання** для студентів 5 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – д. м. н., професор Є. Я. Ніколенко; викладачі дисципліни (українська і англійська мова навчання): д. м. н., проф. Є. Я. Ніколенко, к. м. н., доц. О. О. Шевченко, ас. О. Є. Ніколенко, ас. І. В. Адамович.
- ⇒ **Клінічна фармакологія** для студентів 5 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – проф. В. М. Савченко; викладачі дисципліни (українська мова

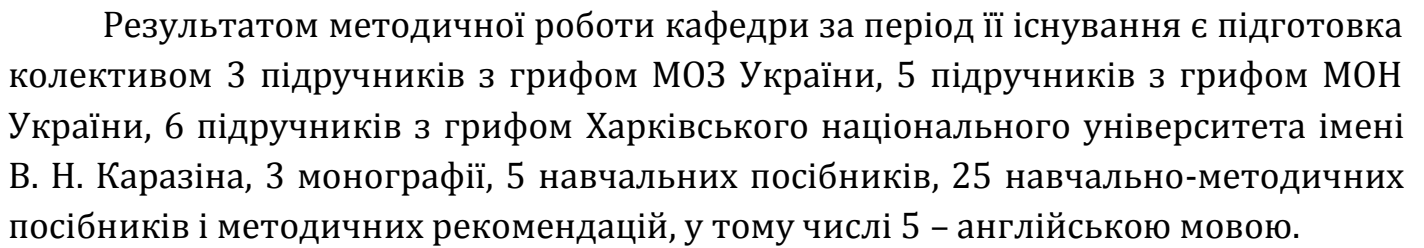

навчання): к. м. н., доц. Л. В. Ларічева; викладачі дисципліни (англійська мова навчання): к. м. н., доц. Г. С. Кратенко.

- ⇒ **Виробнича лікарська практика** для студентів 5 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – к. м. н., доц. К. В. Вовк; викладачі дисципліни (англійська мова навчання): к. м. н., доц. К. В. Вовк, ас. О. Є. Ніколенко.
- ⇒ **Внутрішня медицина**, модуль «Військова терапія» для студентів 5 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – д. м. н., проф. Є. Я. Ніколенко; викладачі дисципліни (українська і англійська мова навчання): д. м. н., проф. Є. Я. Ніколенко, ас. Л. Л. Шерстюк.
- ⇒ **Охорона праці у сфері діяльності** для студентів 6 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – ас. Н. О. Пилипенко; викладачі дисципліни (українська мова навчання): ас. Н. О. Пилипенко; викладачі дисципліни (англійська мова навчання) – ас. І. В. Адамович.
- ⇒ **Основи медичних знань** для студентів 10 факультетів Університету: 8 факультетів – студенти 3 курсу, 1 факультет – студенти 1 курсу і 1 факультет – студенти 2 курсу. Завідувач викладанням дисципліни – д. м. н., проф. Є. Я. Ніколенко; викладачі дисципліни (українська мова навчання): к. м. н., доц. Л. В. Григор'єва, к. м. н., доц. О. О. Шевченко, к. м. н., доц. Л. В. Беляєва, к. м. н., доц. О. В. В'язовська, ас. Л. Л. Шерстюк.

МЕТОДИЧНА РОБОТА КАФЕДРИ

Методична робота кафедри проводиться на постійній основі, а її результатом є повне методичне забезпечення дисциплін кафедри. Підготовлені кафедрою методичні матеріали доступні студентам в електронному вигляді онлайн, на серверах внутрішньої комп'ютерної мережі медичного факультету, в електронному депозитарії Університету, а також в друкарському вигляді.

За всіма дисциплінами кафедри розроблені і постійно підтримуються в актуальному стані пакети методичного забезпечення, що включають робочі програми, календарно-тематичні плани, методики оцінки знань і умінь студентів, методичні рекомендації до практичних занять і для самостійної роботи студентів, інструкції для студентів по навчанню в умовах Болонського процесу, бази тестових і ситуаційних завдань для поточного і підсумкового модульного контролю знань і умінь студентів, переліки контрольних питань і літератури, що рекомендуються, тексти і мультимедійні презентації лекцій та ін.

НАУКОВА РОБОТА КАФЕДРИ

Наукова робота кафедри є невід'ємною частиною її діяльності. Співробітники кафедри, завдяки своїм науковим дослідженням, є визнаними науковими фахівцями в своїх областях не лише на території України, але і за її межами.

Основним напрямком наукових пошуків кафедри є НДР «Вивчення клініко-патогенетичних механізмів розвитку недиференційованої дисплазії сполучної тканини у ремоделювання еластично-тканинних структур організму людини» (шифр № ДР 0112u001027).

Колектив кафедри приймає участь в міжнародній науково-просвітній програмі «Saving the health of young people – saving the nation» сумісно з School of Public Health, (Department of Medicine SUNY Medical Center (Brooklyn, NY).

Разом з Swedish Institute (SI, Stockholm) проводиться програма по розробці технології поліпшення питних властивостей води в умовах сапрофітного забруднення з метою профілактики алерго-автоімунних патологічних станів комунального середовища.

Розробка технології покращення питних властивостей води в умовах сапрофітного забруднення з метою профілактики алерго-автоімунних патологічних станів виробничого середовища проводиться сумісно з «Полтавським гірно-збагачувальним комбінатом» (ПФТС: PGOK, Україна, Полтавська обл., м. Комсомольськ.).

З часу створення кафедри співробітники кафедри захистили 4 кандидатських дисертації. На справжній момент на кафедрі заплановано і виконується 3 кандидатських і 1 докторська дисертація.

Результати власних наукових досліджень співробітників кафедри за час її існування відображують в опублікованих 9 статтях в журналах, які мають імпакт-чинник і входять в зарубіжні наукометричні бази, 172 статтях у вітчизняних спеціалізованих виданнях, 40 статтях в інших виданнях.

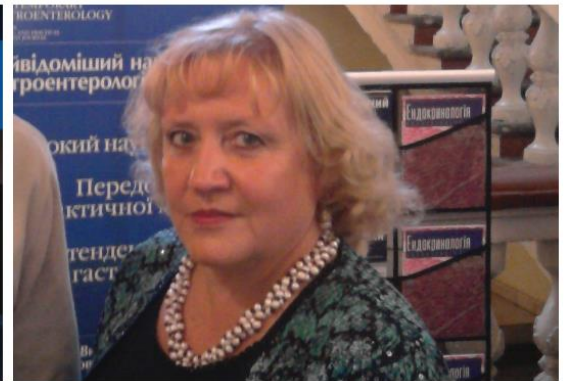

Інноваційні підходи в наукових дослідженнях підтверджені 27 патентами і авторськими свідоцтвами. Кафедрою організовано і проведено 30 науково-практичних конференцій, у тому числі 3 – міжнародних. З доповідями щодо результатів власних наукових досліджень співробітники кафедри взяли участь в 57 конференціях, з'їздах, симпозіумах, форумах, у тому числі в 24 – міжнародних.

Наукові контакти кафедри встановлені з Харківською медичною академією післядипломної освіти (кафедра загальної практики-сімейної медицини і кафедра гігієни праці та профпатології), Національною медичною академією післядипломної освіти (м. Київ, кафедра загальної гігієни), Інститутом терапії НАМН України імені Л. Т. Малої, Міською студентською лікарнею № 20, КЗОЗ

«Харківська міська поліклініка № 5», КЗОЗ «Харківська міська поліклініка № 26», Поліклінічним відділенням № 1 ДКЛ, Харківським обласним лікарсько-фізкультурним диспансером, НТУ «ХПІ» кафедрою безпеки життєдіяльності та цивільного захисту, з якими підписані договори про обмін досвідом, наукове співробітництво та проведення сумісних науково-дослідних робіт.

Невід'ємною частиною наукової роботи кафедри є організація роботи студентських наукових гуртків, які є структурними підрозділами Наукового співтовариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених медичного факультету. Студенти наукового гуртка кафедри спільно із співробітниками кафедри беруть активну участь в клінічних розборах і консилиумах, науково-практичних конференціях, з'їздах, форумах, симпозіумах і наукових дослідженнях.

За ініціативою студентів, що займаються науковою роботою в студентському науковому гуртку кафедри, організовано і проведено 17 науково-практичних конференцій, у тому числі 2 – міжнародних, де студентами висвітлювались результати власних наукових досліджень.

За ініціативою студентів, що займаються науковою роботою в студентському науковому гуртку кафедри, організовано і проведено 17 науково-практичних конференцій, у тому числі 2 – міжнародних, де студентами висвітлювались результати власних наукових досліджень.

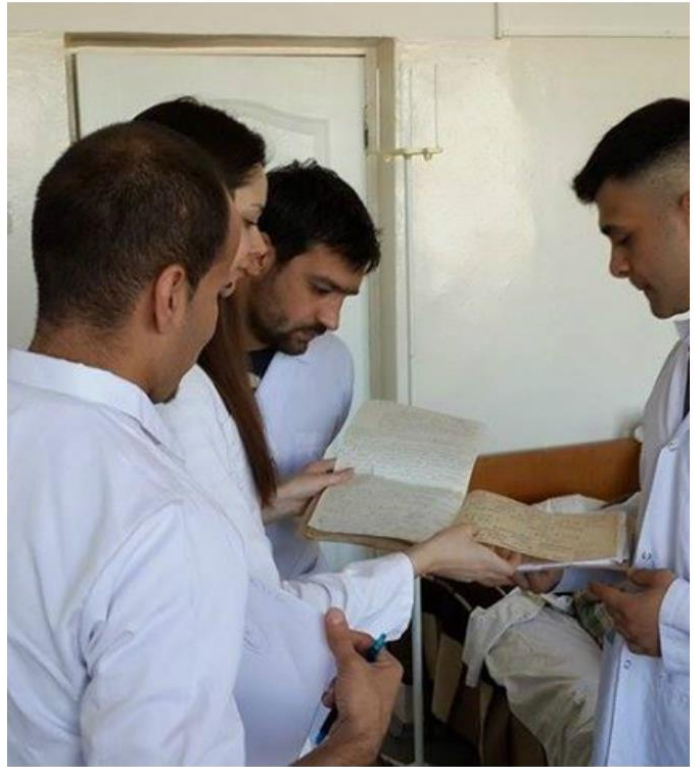
КЛІНІЧНІ БАЗИ КАФЕДРИ

Клінічною базою кафедри загальної практики-сімейної медицини є Харківська міська поліклініка № 26, яка розташована за адресою: м. Харків, вул.23 Серпня, 23А. Телефон реєстратури для надання будь-якої контактної інформації: 057-725-24-00. Лікувальна установа є базою для проходження медичної практики з внутрішньої медицини студентами 5 курсу (англомовна форма вчення), а також вивчення дисципліни «Організаційні основи сімейної медицини» студентами 6 курсу.

На даній клінічній базі проводяться лекційні, практичні і лабораторні заняття, клінічні розбори хворих за участю студентів, відбувається формування практичних навиків і закріплення отриманих теоретичних знань. Члени студентських наукових гуртків кафедри беруть активну участь в наукових дослідженнях, які проходять на базі клінічних баз кафедри.

Клінічна робота кафедри проводиться співробітниками кафедри на клінічних базах із залученням студентів під час вивчення відповідних дисциплін. Структура поліклініки включає: 2 терапевтичних відділення; відділення загальної практики-сімейної медицини; хірургічне відділення; фізіотерапевтичне відділення; рентгенологічне відділення; неврологічне відділення; відділення профілактики; відділення відновного лікування; функціонує денний стаціонар на 40 ліжок; функціонує цілодобовий травматологічний пункт.

У поліклініці надається спеціалізована медична допомога більше ніж 65 тис. чоловік населення, що проживають в Дзержинському районі м. Харкова по 29 спеціальностях. Працює більше 300 співробітників, з них 89 лікарів і 132 середніх медичних працівників. У поліклініці працюють «Школи артеріальної гіпертензії», «Школа вчення хворих цукровим діабетом».

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ – СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ

Адреса: 61077, м. Харків, пл. Свободи 6, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, медичний факультет, кафедра загальної практики – сімейної медицини, ауд. № 669

Сайт: <http://fmed.univer.kharkov.ua>

Електронна скринька: fmedicine.mail@gmail.com

Телефон кафедри: +38 (057) 707-53-78

На мапі: <https://goo.gl/maps/1wpV6b6mqME2>